

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

De dingen van beneden

*"En Hij was drie dagen dat hij niet zag,
en at niet en dronk niet"*

Handelingen 9:9

De reis naar Damascus bracht Saulus ongekende verrassingen. Christus kwam in zijn leven en daardoor werd alles anders. Van een gerust en verzekerd Fari- zeeër werd hij een dwalend en verloren schaap. Dat bracht een radicale omme- keer in zijn gehele bestaan. De ontmoet- ing met de Heere Jezus heeft hem zo aangegrepen dat hij zijn dagelijks eten en drinken laat staan. Er zijn nu op dit moment voor hem belangrijker dingen! Het licht van zijn ogen is voor een tijd weggenomen en innerlijk is het eigenlijk net zo. Hij is gelijk aan een blinde die tast en zoekt naar zekerheden, maar ze niet vindt, zijn voornaamste bezigheid bestond deze dagen in gebed. Als we echt bidden, is dat een bewijs van een arm en behoeftig leven.

Het lijkt me voor ons een belangrijke opmerking als we lezen dat hij in deze dagen van geestelijke afzondering geen behoefte heeft aan eten en drinken.

We zien hier bij Saulus dat de dingen van het gewone leven een moment te- rugwijken, omdat er thans voornamere zaken zijn aandacht vragen. Vinden er ingrijpende gebeurtenissen in ons leven plaats, dan wordt het normale pro- gramma even onderbroken en verloopt alles wat anders dan we gewoon zijn.

Het wil heel wat zeggen zo vol zijn van de Heere en de ontmoeting met Hem dat we eenvoudig geen aandacht heb- ben voor de dingen van beneden.

Natuurlijk, eten en drinken zijn bezighe- den die God de mensen gegeven heeft en die daarom ook noodzakelijk zijn. De natuur wordt door de genade niet ter- zijde geschoven. Vers 19 meldt ons dat Saulus na de verruimende ontmoeting met Ananias weer eten neemt en daar- door versterkt wordt. Juist Gods kinde- ren kunnen en mogen genieten van de dingen van de aarde. Voor hen alleen heeft het aardse leven diepte en inhoud. Wie innerlijk de vrede leerde vinden met God, mag leven bij het bekende woord: "De aarde is des Heeren, mitsgaders

haar volheid."

We mogen dus in geen enkel opzicht het pleit voeren voor verwaarlozing van het aardse leven en verachting voor het natuurlijke. Maar de bekering van Saulus leert ons duidelijk dat de dingen die bo- ven zijn van groter waarde zijn. We zien dan ook het uiterst betrekkelijke van datgene wat toch eens tenietgedaan wordt. Er is een andere spijze die blijft tot in der eeuwigheid.

In onze welvaartsmaatschappij gaan ver- schillenden inzien dat de hoge levens- standaard zonder meer de zegen niet in zich draagt. Het eten en drinken en vrolijk zijn mist de ware levensvreugd. Maar hoevelen zijn er tegelijk die ge- noeg hebben aan het aardse en onder- maanse leven? In de Kerk is de gedachte opgekomen dat alles wat wereld en cul- tuur te bieden heeft niet verwerpelij is. En zeker zijn er tijden geweest dat er een verkeerde scheiding werd aangebracht tussen het natuurlijke en het geestelijke. Maar verliezen we ons nu weer niet ge- heel en al in het wereldlijke en aardse bestaan? Zijn eten en drinken vaak niet belangrijker dan het horen en doen het Woord Gods? Het is te vrezen dat veelal ons geld meer gewicht in de schaal legt

dan de schat die nimmermeer vergaat. Dan waarderen we bijv. een maaltijd met vele gangen, ook al duurt het lang, terwijl we vinden dat het in de kerk kort en zakelijk moet zijn. We lopen over van belangstelling voor alles wat de we- relt ons wil doen geloven, terwijl Gods Woord ons opmerkelijk weinig interes- seert. Dat is een verkeerde en heilloze overschatting van het natuurlijke.

Wie de droefheid naar God en de vreugde in God door Christus mag ken- nen en uitleven, zal de nodige afstand betrachten als het gaat over genot en begeerten. Dan wordt het gewone, de sleur van elke dag, doorbroken voor datgene wat geen oor gehoord en geen oog gezien heeft. Om dan juist weer des te beter ons te kunnen wijden aan het leven van elke dag en het te waarderen als een gave van God. Dan mogen we ook zien dat het alles goed is als het met dankzegging gebruikt wordt.

Dan kan later diezelfde Paulus zeggen: Ik weet gebrek te hebben, ik weet ook overvloed te hebben. Vanuit de over- vloedige fontein van Christus zegenin- gen worden we verzadigd en hebben aan Hem genoeg.

P. Roos

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een me- ditatie van ds. P. Roos opgenomen over Handelingen 9:9 "De dingen van bene- den." Ds. M.C. Tanis schrijft over 2 Tim. 4:1 en 2 onder het opschrift "Indringend woord". Ds. P. Roos levert een bijdrage onder de titel "Quo vadis?". Ds. P. den Butter vervolgt zijn serie over de wo- rden van Agur. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft een column getiteld "Zorg om religieus erfgoed". Ds. K. Hoefnagel levert een tweede bijdrage onder de titel (Kerken- raads-)lid blijven of niet. Zelf schrijven we een artikel over Udemans waarin in kort bestek zijn gedachten over het Hooglied verwoord worden. We nemen een artikel over van ds. J van Amstel over "overdoop".

Promotie drs. W.A. den Boer

Vrijdag 27 juni heeft de promotie plaats- gevonden van drs. W.A. den Boer aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn. Zijn proefschrift handelt over de theolo- gie van Jacobus Arminius (1559-1609). Een promotie is een felicitatie waard. Over de inhoud van dit proefschrift is al heel wat geschreven. Ds. P. Roos geeft er ook aandacht aan in zijn bijdrage voor ons blad. Er zal te zijner tijd zeker nader op de inhoud van het proefschrift worden ingegaan.

Ontmoetingsdag Urk

De volgende ontmoetingsdag zal D.V. gehouden worden 20 september op Urk in de Eben-Haëzerkerk. Sprekers: 's mor- gens ds. K. Hoefnagel en ds. L.W. v.d.

Meij. 's middags: ds. M.A. Kempeneers en ds. A.A. Egas. Noteert u deze datum alvast in uw agenda.

Verschijsning volgende nrs.

Het volgende nummer van ons blad zal in verband met de vakantietijd D.V. don-

derdag 24 juli verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 17 juli. De volgende nummers zullen D.V. verschijnen 14 augustus, 4 september en 18 september.

AvH

Ambtelijke praktijk

INDRINGEND WOORD

2 Tim. 4: 1 en 2

Verantwoording

Preken is een hoogst verantwoordelijk werk. Men spreekt tot mensen. In de kerk. In droeve en blijde dagen. Overal moet het Woord domineren. Het moet met overtuiging, in alle ernst en liefde doorgegeven worden. Als zelf staande voor de rechterstoel van Christus. Besefend dat de grote dag wat doet. Dan valt de eindbeslissing. Het oordeel Gods, in Christus door Jezus Christus geveld, is onherroepelijk. Zielen worden van de hand van de prediker geëist. Is voldaan aan de opdracht van de Heere en hoe is daaraan voldaan? Getuigde de inzet van trouw aan het Woord en van liefde tot jongeren en ouden? Rekenschap wordt dus gevraagd van de wijze waarop de

opdracht is volbracht. Een dienaar is zo niet klaar. Wat gevraagd wordt weegt zwaar en leidt steeds tot het gebed. Bijzonder op de studeerkamer en op de kansel. De roeping des Heeren gaat ook al meer spreken in het licht van s Heeren eis en eigen verantwoordelijkheid. Eigen onbekwaamheid en liefde tot het dienstwerk. Dat neemt bij de jaren niet af. Vandaar dat als men gezond mag zijn nimmer over de lippen komt: ik heb het zo druk. Dit geldt bijzonder de catechisatietijd. Want hoe zou zon opmerking over komen bij de jeugd? De diensten in eigen gemeente moeten blijven spreken. Zo was het ook bij Calvijn. Welk een werk heeft hij mogen verrichten. Maar het preken stond bovenaan. En hoe? Calvijn zegt: hoezeer wij reeds in de Heilige Schrift onderwezen mogen zijn, het is noodzakelijk dat wij tot het einde leerlingen daarvan zijn en dat wij God bidden dat Hij van dag tot dag ons geloof doet toenemen en zo preken. Zo moet Timotheüs ook in het licht van de toekomst zijn werk doen. Het gaat immers heen naar de toekomst van Jezus Christus en Zijn Koninkrijk. Als heraut van de Koning moet het Woord doorgegeven worden. En steeds.

Steeds

Paulus schrijft: houd aan tijdelijk, ontdijdelijk, wederleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en leer (vs. 2). Zonder aanzien des persoons moet Timotheüs werken. Hij moet zijn boodschap zich steeds bewust zijn en wat van hem gevraagd wordt. Altijd moet hij doorgaan. Of het gelegen komt of niet. Natuurlijk moet rekening gehouden worden met situaties. Niet te pas en te onpas moet er gewerkt worden. Het werk is heilig werk en men gaat om met mensen. Het woord van Paulus wijst ook op present zijn. Bijzonder wanneer er nood, verdriet of vraag is. De Heere houdt er geen luie dienstknechten op na. Ook geen knechten die in werkverband staan. Zoveel uren en klaar. Het gaat er nu wel een beetje op lijken. Er wordt wat geklaagd. Maar waar maakt men zich druk mee? Goede verdeling ook in overleg met de kerkenraad doet veel. In de Geest van Christus moet er gewerkt worden: weerleggen, bestraffen, vermanen in alle lankmoedigheid en

leer. Door s Heeren Geest gebeurt wat gevraagd wordt. Paulus zegt in 1 Thess. 5:24 Hij Die u roept is getrouw, Die het ook doen zal. Een tekst voor het hart. Het woord roepen wat Paulus gebruikt, staat in de tegenwoordige tijd. God de Heere Die geroepen heeft, gaat voort met roepen. Hij is ook trouw. De Heere zet Zijn werk voort. Men kan er op aan. Hij laat het niet in de steek. Calvijn zegt: God belooft niet alleen dat hij één dag onze Vader zal zijn, maar Hij neemt ons aan met deze bepaling dat hij ons altijd zal onderhouden. Welk een woord! Hebben we het nodig? Verootmoedigt, verbindt en stimuleert het ons? Als de Heere het geeft gaan we de komende tijd de laatste brief van Paulus aan Timotheüs lezen. Een veelzeggende brief. Het kan zelfs zijn testament genoemd worden. Zijn nalatenschap. Hij kan niet spreken van zijn vermaken aan Timotheüs. Niets heeft hij. Geld noch enig goed. Arme Paulus! Hij heeft gewerkt. Van de vroege morgen tot de late avond. Zelfs in de nacht. Veel heeft hij meegemaakt. Nu kan hij alleen maar zijn handen laten zien. Ze zijn leeg. Toch is hij schatrijk. Door de genade Gods is hij zelf die hij is. Hij bezit ook een schat, die alles van de wereld overtreft. Een schat die zijn hart heeft. Blijvend, eeuwig. Een levende schat. Gods onfeilbaar Woord. Dat bezittende, kennende Woord mocht hij preken. Daartoe had de Heere hem verkoren. Daartoe was hij geroepen. Die bewustheid beheerste zijn leven. De fakkel van het Woord moet en wil hij nu overdragen. Zijn geestelijke zoon zal het Woord als een fakkel dragen. Het Woord moet schijnen als een licht. Het moet zijn een lamp voor de voet. Als een hamer moet het zijn werk doen. Als een tweesnijdend zwaard zal het ingaan in mensenlevens. Maar ook als zalfolie zal het werken. Dit alles was Paulus niet onbekend. Het gaat in de wereld om de schat van het Woord. Vandaar dat Paulus met nadruk aan zijn geestelijke zoon en mededienaar schrijft: predik het Woord. Laten we onthouden dat dit Paulus laatste opdracht was.

Opdracht

Een opdracht die geheel in overeenstemming is met wat Christus Zelf naliet vlak voor Zijn hemelvaart. Tot Zijn discipelen sprak de Heere Jezus: Gaat heen, onderwijst al de volken (Matth. 28:19). Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie alle creaturen (Markus 16:15). In Lukas 24:47 staat: in Zijn Naam moet gepredikt worden bekering en vergeving der zonden onder al de volken beginnende te Jeruzalem. Dus wat Paulus Timotheüs opdraagt, ligt gegrond in de opdracht van de Koning der kerk. De Heere van Zijn dienaren. Vandaar dat

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 10,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar.

Advertenties € 0,39 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166-4646

die opdracht niet tijdgebonden is en niet veranderd noch aangepast mag worden. Overal en altoos moet de inhoud van de opdracht gehoord worden. Een levensopgaaf aan Gods dienaren. Ook vandaag. Dit vraagt veel. In het bevestigingsformulier wordt die opdracht geconcretiseerd. Licht het formulier waarop men ja heeft gezegd nog wel eens open op de studeerkamer? Nu worden kerkenraden geadviseerd om de predikant studieverlof te geven. Ik wil daar niet op ingaan. Alhoewel er wel vragen zijn. Ook als het gaat over de vulling van dat verlof. Onderstreept wordt: een predikant die niet studeert is niet bekeerd. Daar zit een kern van waarheid in. Maar met studie op zich zijn we er niet. De verlichtende, onderwijzende werking van de Heilige Geest is onmisbaar. Wat bij de bevestiging de bevestigde soms gewijzigd wordt toegezongen mag voor de bevestigde geen klank zijn, maar dient een levenszaak te zijn. Dan zal na het negende vers van 119 vers zeven ook leven en stimuleren. Opleven en uitdrijven naar de kansel. Doen uitzien naar de kansel. Met de hartelijke bede om het Woord Gods te preken, zoals dat ook

in het bevestigingsformulier beschreven staat. De gemeente gaat dan ook merken dat de predikant achter het Woord staat. Gedreven door het Woord en zelf kennis aan het Woord. Dat is van levensbelang. In dat licht wordt er ook door de week gestudeerd. Maar er is nog niets anders. Het staat voorop. Paulus schrijft aan Timotheüs: Ik betuig dan voor God en de Heere Jezus Christus, Die de levenden en de doden oordelen zal in Zijn verschijning en in Zijn Koninkrijk (vs 1a). Er moet volhardend dienstbetoon zijn bij Timotheüs. Steeds werkend in het licht van de rechterstoel van Jezus Christus en Zijn eeuwig koningschap. Maar hij mag met zijn Zender en Opdrachtgever daar ook over spreken. Het gebed mag zijn: dat wij ons ambt en plicht o Heer, getrouw verrichten tot Uw eer; dat Uwe gunst ons werk bekroon, Uw Geest ons leid en in ons woon. Een goed overleg tussen een werknemer en een werkgever doet veel. Is het contact met de Heere hoofdzaak in het dienstwerk? Vrucht zal er zijn. Zelfs veelzijdig!

M.C. Tanis

ernstige pogingen ondernomen. Europa moet een eenheid worden en dat is het op verschillende terreinen ook al wel. O ja, er zijn ook telkens weer de nodige strubbelingen en niet iedereen is er van overtuigd dat we die kant uit moeten, maar toch wordt steeds weer met volharding dat grote, voor sommigen bijna heilige, doel nagestreefd.

Ja, eendracht maakt macht. Samen zijn we sterk. Zo kunnen we de oorlogen uitbannen. Zo kunnen we de welvaart spreiden. Zo kunnen we de wereld beter leefbaar maken en houden. Zo kunnen we de grote problemen waar de mensheid voor geplaatst staat, beter aanpakken. Dus slaan we de handen in elkaar en fuseren en federeren we. De les van de sprinkhaan wordt gehonoreerd.

Maar of Agur het voorbeeld van de sprinkhaan gebruikt om dit soort eenheid aan te moedigen? Als we uitgaan van de woorden waarmee hij de voorbeelden van deze kleine dieren heeft geïntroduceerd dan komt het mij voor, dat hij een andere toepassing beoogt. Het gaat hem om wijsheid. En in het geval van de sprinkhaan dient die wijsheid dan inderdaad tot uitdrukking te komen in eenheid en eensgezindheid. Maar dan wel als bewijs van wijsheid. En wijsheid is in de optiek van Agur (en van heel het Spreukenboek) allereerst een religieuze zaak. Wijsheid heeft te maken met het leven van Gods volk en van ieder die tot Gods volk behoort persoonlijk. Wijsheid heeft te maken met het leven naar Gods norm, vervat in Zijn heilige wet. Laten we daarom met dit in onze gedachten nog eens naar die sprinkhanen kijken.

Roeping der kerk

Dan geloof ik niet dat het allereerst gaat om eendracht, die macht maakt. Wel om eenheid en eendracht, die de kerk in staat stellen haar roeping in deze wereld te vervullen. De roeping om enerzijds het Evangelie te verspreiden en zondaren voor Christus te winnen. Een roeping anderzijds ook om als gemeente des Heeren meer en meer te leven tot eer van en in toewijding aan Hem die de Heere der kerk is. Laat ik een voorbeeld uit de Schrift gebruiken.

In Hand. 9:31 lezen we dat de Heere aan de jonge kerk een periode van rust en vrede geeft. De grote vervolger van de gemeente, Saulus van Tarsen, is door de Heere gearresteerd en is nu een volgeling van Christus geworden. Van de kant van de Joden worden er ook geen pogingen ondernomen om Gods werk te breken. Er heerst dus rust. En die periode van rust wordt gebruikt om, zoals we lezen, de

Bijbelstudie

Woorden van Agur - 20

Spr. 30:27: De sprinkhanen hebben geen koning; nochtans gaan zij allen uit, zich verdelende in hopen.

Het derde voorbeeld dat Agur gebruikt om aan te tonen hoe belangrijk wijsheid is, is dat van de sprinkhanen. Alweer dus kleine dieren, die ieder stuk voor stuk weinig indruk maken. Maar ook deze dieren zijn door hun Schepper begiftigd met een bijzondere gave.

Daar wijst Agur op als hij van hen zegt, dat ze weliswaar geen koning hebben en dus van niemand orders ontvangen en toch in goede orde, wel-gedisciplineerd, optrekken. Ongetwijfeld zal Agur dat wel eens gezien hebben. Grote zwermen sprinkhanen die uitgroeien tot een ware sprinkhanenplaag zijn in het Oosten niet zeldzaam. We lezen er in de Bijbel ook van. De profeet Joël beschrijft in hoofdstuk 1 van zijn boekje zo'n sprinkhanenplaag. En wie denkt ook niet aan een van de plagen die God over Egypte bracht toen de Egyptenaren het volk Israël niet wilden vrij laten? (Ex. 10).

Als die diertjes in grote massa's opkomen en als een onafzienbare donkere wolk de hemel bedekken houden de mensen

vol vrees hun hart vast. Straks strijken de sprinhanen ergens neer en dan is het gebeurd met alles wat er in die streek op het land staat. In een bepaalde orde kruipt ze over de grond in lange colonnes, net als een leger. Iedere sprinkhaan heeft zijn eigen plaats en daar gaat hij niet vandaan. Er is grote eenheid en dat maakt hen sterk. Onweerstaanbaar sterk. Zo zijn ze ook in staat in korte tijd grote verwoestingen aan te richten. Niemand kan hen tegenstaan.

Eendracht

En wie gaf die massa's sprinkhanen een bevel? Agur heeft opgemerkt, dat ze geen koning hebben. Niemand heeft hen hun plaats aangewezen en opdrachten verleend. Hun eenheid is vrucht van de wijsheid die God aan deze dieren gegeven heeft. Alweer een les om te onthouden en vooral ook om in praktijk gebracht te worden. Welke les?

De volksmond zegt dan 'Eendracht maakt macht'. En het lijkt er soms op, dat de wereld deze les heeft begrepen. Het is waar, het gaat allemaal nog niet vanzelf, maar steeds weer horen we van ernstige pogingen om tot eenwording te komen. Er is gedurig weer sprake van fusies tussen diverse bedrijven. Ziekenhuizen fuseren en scholen ook. Op politiek terrein worden

gemeenten te stichten en te vermenigvuldigen.

De gemeenten stichten. Dat is, anders gezegd, de gemeenten bouwen. Er was dus gemeente-opbouw. Er werd gewerkt aan de verdere op- en uitbouw van het gebouw, het huis, de geestelijke tempel. En bovendien werden de gemeenten vermenigvuldigd. Met een moderne term zou gesproken kunnen worden van 'kerkplanting'. Her en der ontstonden gemeenten, aanvankelijk kleine groepjes gelovigen, die echter mochten groeien en toenemen.

Hoe kon dat gebeuren? De les van de sprinkhaan was verstaan. Hand. 9:31 laat weten dat de gemeenten in die tijd wandelden in de vreze des Heeren en in de vertroosting des Heiligen Geestes. Gods wet had een dominerende plaats in het leven en vanwege de liefde die in de harten was uitgestort was er de hartelijke begeerte om naar de wil des Heeren te leven. Onder andere ook in de enigheid van het ware geloof en dus ook in eenheid des geestes en broederlijke liefde.

Bovendien wandelden ze in de vertroosting des Heiligen Geestes. De Heilige Geest zorgde ervoor dat het Woord kracht deed in het leven en dat de gelovigen meer en meer de verborgen omgang met God beoefenden en daar elkaar ook in konden herkennen. Zo was er opnieuw de beleving van eenheid.

En toen was de kerk vruchtbaar. Toen groeide ze in de diepte en in de breedte. Toen was ze als een lichaam, waar de verschillende leden in harmonie met elkaar functioneren. Toen was ze als een bruid, die in alle aspecten van haar bestaan de bruidegom liefheeft. Toen was ze als een huis dat steeds fraaier wordt en opwast tot een heilige tempel in de Geest' (Ef. 2:22). Toen was ze als zo'n wel-gedisciplineerd leger sprinkhanen. Alleen met dit verschil, dat die sprinkhanen geen koning hebben, maar de kerk wel. En welke Koning! De Allerbeste!

Let er evenwel op, dat er twee condities waren. Wandelen in de vreze des Heeren en wandelen in de vertroosting van de Heilige Geest. Zonder die twee was het nooit gebeurd, ook al hadden de mensen nog zoveel krampachtige pogingen gedaan in de richting van gemeenteopbouw en kerkplanting.

Heel ander beeld

Daarom lijkt het me toe, dat waar velen zich vandaag zo druk voor maken, weinig zoden aan de dijk zal zetten. Vragen we ons maar eens af wat er te zien is van dat wandelen in de vreze des Heeren. Is er de

levensernst die daarmee gepaard gaat? Is er een mijden van de wereld die de keerzijde van de vreze des Heeren is? En als we ons bovendien afvragen wat er te zien is van een wandelen in de vertroosting des Heiligen Geestes, dan is het resultaat niet veel minder ontmoedigend. Waar blijken de vruchten van de Geest en Zijn onderwijs? O ja, er wordt veel gesproken over de gaven van de Geest. Allerlei bijzonderheden worden nagajaagd. Maar de vruchten van de Geest, zoals genoemd in Gal. 5:22 bijvoorbeeld - wat komt daarvan terecht?

Wat verstaan we van de les van de sprinkhaan? In plaats van eenheid is er binnen de christenheid een hopeloze verdeeldheid. En niet alleen binnen de christenheid, ook binnen wat we zijn gaan noemen de gereformeerde gezindte. Zelfs binnen de kring van hen die de bevindelijke waarheid voorstaan en liefhebben. Wat kunnen we gemakkelijk langs elkaar heenleven. En wat zijn we er goed in elkaar te becriteren.

En noem daar dan ook nog maar bij de onenigheid die er hoe langer hoe meer openbaar komt in plaatselijke gemeen-

ten. We moeten leren omgaan met de interne verschillen, zo wordt ons voorgehouden. Maar lukt dat? Op vele plaatsen niet. Leden van dezelfde gemeente keren elkaar de rug toe. Er ontstaat verdeeldheid want de prediking bindt niet meer samen of persoonlijke dingen gaan verwijdering geven. En soms moet dan zelfs de viering van het Heilige Avondmaal worden afgelast. Eenheid?

Ik erken, soms is de strijd onvermijdelijk. Zelfs geboden. Als de waarheid in het geding is. Maar is dat altijd zo? Is er ook niet vaak onheilig vuur? Nota bene, sprinkhanen hebben geen koning en toch trekken ze eendrachtig op. En Gods kerk heeft wel een Koning! Een Koning die bovendien ook nog de Hogepriester is, die bidt om de eenheid van al de Zijnen. Naar die Koning-Priester zouden we veel meer moeten luisteren. Aan Hem zouden we ook veel meer moeten vragen dat de belofte van Zefanja 3:9 vervuld zal worden, namelijk dat Gods volk de Heere zal dienen met een eenparige schouder.

P. den Butter

Kerkelijk actueel

QUO VADIS?

We zijn al meermalen gestuit op de constatering dat alles in beweging is. Panta rei. Drie feiten trokken in dat verband deze weken mijn aandacht. Het stelt ons de bovenvermelde vraag: Quo vadis? Waar gaat hij heen? In concreto: Waar gaan onze kerken heen? Waar komen we uit en waar komen we terecht? Het gaat om de grenzen van het compromis in een kerkblad

Mij trof allereerst een mededeling in de pers dat een kerkblad gaat verdwijnen. Er is geen toekomst meer voor het Kerkblad voor het Westen. Dit blad besloeg de gehele P.S., zoals ook het Kerkblad voor het Noorden zich uitstrekt over het hele Noordelijke gebied. Er zijn redenen genoemd voor deze stop. Br. Koole, de hoofdredacteur, gaf volgens het bericht aan dat de meer behoudende gemeenten te weinig lezers aanleverden. Er zijn stellig meer redenen. Naar mijn idee worden dergelijke mammoetbladen te onpersoonlijk. Gemeenten krijgen maar beperkte ruimte toegemeten voor de plaatselijke berichtgeving. In het Noorden gold dat de schrijvers van gemeentelijk nieuws niet opiniërend bezig mochten zijn. Dat werd immers gedaan in de redactionele artikelen. Het Noordelijk blad heeft mij persoonlijk echter altijd lankmoedig de ruimte gegeven, ook voor opiniërend gebruik.

Omgekeerd beschikte ik ook over die lankmoedigheid ten aanzien van de redactionele inhoud. Ik moet zeggen: de redactie gaf het kerkelijke leven over de volle breedte ruim aandacht. Ieder kwam aan de beurt. In het Noorden kan dat ook wel, want daar heerst een betrekkelijk grote overeenstemming over allerlei ontwikkelingen. De meningen worden breed gedragen, op een enkele uitzondering na. In het Westen ligt dat veel moeilijker. Niet alleen omdat deze regio (de randstad) zwaar te lijden heeft gehad onder kerkverlating; denk maar eens aan eertijds grote gemeenten zoals Den Haag-W en Amsterdam-W. De meeste gemeenten zijn zwaar geslonken. Resultaat: een verminderend aantal lezers. Het zijn er geen duizend meer, zo las ik. Daarnaast is er dan ook nog de reden dat een deel van de gemeenten afhaakt. Ik begreep dat dit feit br. Koole teleurstelde. We kennen deze

broeder als een bruggenbouwer binnen de kerkelijke verscheidenheid. Het is dan moeilijk als we zien dat de strategie niet werkt. Kunnen de vleugels van onze kerken door één deur, kunnen ze in één kerkblad? Onze broeder heeft dat wel geprobeerd, maar het lijkt niet gelukt te zijn. Alles groeit te ver uit elkaar. In een van de gemeenten waar ik onlangs preekte, kreeg ik een nummer van het kerkblad voor het Westen onder ogen. Ik begreep toen waarom de brede aanpak slecht werkt. Het blad toonde een foto van twee predikanten rond een intrededienst. In hoogkerkelijke ambtsgeleden, zo schrijft Koole. Maar voor mij had het evengoed Anglicaans of Rooms kunnen zijn. Trouwens, we hebben toch geen ambtsgeleden? Koole vermeldde er ook nog bij dat de kerkenraad vindingrijk en zorgvuldig invulling wist te geven aan het geheel. "De uitleg van de symboliek van de liturgische (!) bloemschikking was er het voorbeeld van..." Ik lees hier allemaal vreemdheid ten top. Sinds wanneer worden bloemen in de dienst "liturgisch" geschikt? En hoe gaat dat eruit zien?

Het lijkt me dat hier voor de moderne kerkganger zo veel moois geboden wordt, dat de leesdichtheid omhoog zou moeten schieten; maar dus niet. Ik acht het anderzijds een goed teken als een ander deel dit niet langer wil meemaken. Want dit is onze kerk niet meer. Toen ik in Middelharnis predikant werd, waarschuwde een ouderling me voor het compromis. Niet de kool en de geit sparen, want de kool bederft en de geit gaat lopen, zo zei hij. Daar ligt veel waarheid in. Om dus de vinger vermanend naar één richting uit te strekken, zoals Koole doet, lijkt me niet terecht. Integendeel, we moeten koers houden! Vanwege het karakter van het breedkerkelijke aanbod is de vraag wel eens opgekomen bij deze en gene om van Bewaar het Pand ook een soort kerkblad te maken, met gemeentelijk nieuws. Daar kan behoefte aan zijn; er is rond ons blad ook een zekere gemeenschap. Uitvoering van een dergelijk gedachte is echter moeilijk. Het kerkelijke eilandentje zou te meer uiteenvallen en het zou veel meer papier vergen. Wel is het de opzet dat er toch ook "opiniërende" artikelen verschijnen, naast de geestelijke inhoud. Er wordt meer aandacht gegeven aan de vele vragen, waarmee velen van ons worstelen ten aanzien van ons brede kerkelijke leven. Dat lijkt me terecht en de lezers stellen het op prijs.

in de kerken

In "De Wekker" schrijft Bart Wallet over evangelisering: "de toenemende invloed van de evangelische beweging binnen de reformatische kerken".

Niet meer de evangelische richting als zuil naast de reformatische, maar een onderling ineengroeien van beide groeperingen. Inderdaad gebeurt dat steeds meer; het gaat vrijwel geruisloos. Het is goed dat er op gewezen wordt. Ik heb zelf in ons blad veel aandacht gegeven aan de evangelische beweging. Mijn eerste opzet is daarbij niet om deze richting onder voortdurende kritiek te stellen, al moeten we zeker wel kritisch de geesten wegen en beproeven. Wat ik steeds weer vrees en gevreesd heb is de teloorgang van onze Gereformeerde belijdenis. Dat zal het offer blijken te zijn dat de reformatische richting gaat brengen. Dat is het allermeest zorgelijk. Ik kan me voorstellen dat velen door bepaalde uitingen van evangelischen worden aangesproken; we mogen ook alles niet verwerpen. Dus geen eenzijdige en harde kritiek; dat behoeft ook niet, want dat kunnen we wel aan vertegenwoordigers van deze richting zelf overlaten. Immers, evangelische koplopers uiten steeds meer kritische vragen op de ontwikkelingen binnen hun groep. Wij echter moeten ons geestelijk erfgoed bewaken. En dat is echt niet alleen de belijdenis, maar dat omvat nog heel veel meer. Dat en meer gaan we steeds meer verliezen. We zouden dat niet moeten accepteren. U en ik, wij moeten wachters zijn op Sions muren. De Heere heeft ons in de Gereformeerde leer zoveel goeds gegeven, dat we daarvoor moeten staan. Dat gebeurt te weinig. Op die manier leven we niet van het offensief of van aanvallen van anderen, maar gaan we uit van de positieve kracht der Gereformeerde religie. Als die belijdenis niet meer werkt, ligt dat aan ons en niet aan die leer.

in de opleiding

We hebben tenslotte ook de aankondiging van een promotie kunnen lezen; het RD heeft er over bericht en wijdde er reeds een artikel aan. Wat in het artikel wordt gesteld, zal de nodige vragen oproepen en de eerste tekenen daarvan zijn er al. Het lijkt er wat op dat de promovendus, br. W. den Boer, lid van onze kerk in Doornspijk, anders aankijkt tegen de persoon van Arminius dan veel andere theologen en kerkgangers. Arminius heeft een waardevolle bijdrage geleverd aan de toenmalige theologie, zo schrijft hij. Als wij Arminius te veel lezen vanuit de Dordtsche Leerregels, zoals hij constateert, roept dat de vraag op wat daar verkeerd aan is. Het gaat hier om een belijdenisgeschrift, dat juist heel evenwichtig spreekt over keuzevrijheid en verwerping. Zegt Dordt zelf al niet dat de gedachte wordt verworpen dat God de Auteur der zonde zou zijn? Om niet meer te noemen: Gomarus, zo stelt den

Zorg om religieus erfgoed

Er zijn grote zorgen omtrent het religieus erfgoed van Nederland. Geluiden van deze aard klinken regelmatig. Met dat erfgoed worden vooral de monumentale kerkgebouwen in ons land bedoeld. De bouwkundige staat van menig monument is deplorabel. Renovatie of restauratie is dringend gewenst. Helaas, geld daarvoor is er niet. Bijkomend probleem is dat gedurende de laatste decennia veel kerkgebouwen ontvolkt zijn geraakt. Een gemeente die er welkelijks samenkomt, is er dikwijls niet meer. Sinds het jaar 1975 zijn wel 1340 kerkgebouwen om die reden afgestoten. En nog zijn we er niet. De vrees is reëel dat de komende tien jaar nog zeker duizend kerken hun functie als zodanig verliezen zullen ...

U en ik zouden kunnen denken dat het binnen onze kerken met deze ontwikkeling nog zo'n vaart niet zal lopen. Als ik het goed heb, bezitten wij immers maar twee kerkgebouwen die de status van rijksmonument hebben: Middelburg en Dordrecht-Centrum. Toch past hier een waarschuwing. Het staat niet bij voorbaat vast dat onze kerken voor problemen als deze verschoond blijven. Ook onder ons zijn er zorgen over de instandhouding van het kerkelijk leven op langere termijn – en misschien wel op de minder lange termijn. Enkele kleine gemeenten zijn al in de gevarezone geraakt. Het is niet denkbeeldig dat het op een aantal plaatsen zelfs tot opheffing zal moeten komen, zo vrees ik. Trouwens, ook in andere opzichten is er wel reden tot bezorgdheid betreffende de materiële verplichtingen binnen ons kerkelijke leven. Wie geen vreemdeling in kerkelijk Jeruzalem is, kan de voorbeelden zomaar noemen.

Toch wil ik hier wijzen op een nog ernstiger aanleiding tot zorg. We hebben het over het religieus erfgoed. Dat is meer dan hout en steen. Het is vooral de erfenis die ons door Gods grote ontferming vanuit het verleden is doorgegeven. Anders gezegd: het Pand dat ons in bewaring gegeven is. Ten aanzien waarvan Paulus zijn geestelijke zoon vermaant, tot tweemaal toe, om het te bewaren. Het is dat waarvan de statenvertalers zeggen: "dat is: de gezonde leer des geloofs, welke u als een pand te bewaren is gegeven, om hetzelfde wel aan te leggen en ook anderen te bewaren te geven." De gezonde leer des geloofs... De leer van de ene Naam, van de twee wegen, van de drie stukken. Dit religieus erfgoed is het meer dan waard om als een levende erfenis gekend en gekoesterd te worden. Doen we het?

J.M.J. Kieviet

Boer, heeft Arminius waarschijnlijk niet goed begrepen; dat kan de vraag oproepen of den Boer hen beide goed in beeld heeft. Hopelijk zullen deze vragen de komende weken beantwoord worden. Eén ding is zeker: den Boer heeft meer van Arminius gelezen dan ik en dus past mij bescheidenheid.

Ik ben echter anderzijds als predikant, net als veel andere collega's, veel bezig geweest met de Dordtsche Leerregels en vanuit die insteek komen de gestelde vragen bij mij naar boven. Dr. Van der Sluis heeft in het RD eveneens al enkele kanttekeningen geplaatst.

Ik breng deze zaken vooral ter sprake in verband met onze theologische Universiteit. IK meld erbij dat ik dit artikel schrijf op dinsdag 24 juni. De promotie moet nog plaats vinden. De promovendus is vrij om zijn gedachten over Arminius te ontwikkelen, in die zin dat hij niet "admissiaal" verbonden is aan onze opleiding. Als wetenschapper is hij vrij om te onderzoeken en vast te stellen wat hem goed dunkte; hij is evenwel ook lid van onze kerken, maar dat laat ik op dit moment rusten.

Mijn zorg strekt zich meer uit naar de positie van de Universiteit in dit verhaal. Ik moet altijd nog wennen aan die hoge titel voor Apeldoorn; vergeet u niet dat ik als student heb geleefd met een opleiding die slechts een school was. Er waren nog geen hoge pretenties. Dat ligt nu anders. De School is geworden tot een Universiteit; die verandering heeft consequenties, misschien ook wel voor deze promotie.

Als de opleiding van onze kerken betrokken zou zijn bij een "bijstelling" van de visie op Arminius, dan kan dat problemen veroorzaken. Nogmaals, als dat zo is. Er zijn er in Apeldoorn genoeg, die dat veel beter kunnen beoordelen dan ik. Maar ik zie hier wel een risico. Het gaat eigenlijk om de vraag: wat is nu de positie van de Universiteit? Normaal staat een Universiteit voor vrij onderzoek en vrije wetenschap. Dat zal het geval zijn bij een Rijksuniversiteit. Maar de TUA is niet een Universiteit van rijkswege (alleen). De TUA is vooral een orgaan van onze kerken. Zo was dat voorheen en zo zal dat nog steeds gezien worden. Als de TUA onder de paraplu van onze kerken staat, zijn de uitkomsten van studie en onderzoek gebonden aan de grenzen van de belijdenis. Wat is dan verder de positie van een hoogleraar-promotor, die ambtelijk en persoonlijk geheel in onze kerken staat? Hier spreekt dan ook de overheidssubsidie een woord mee. Zal deze subsidie blijven voortduren, als we als kerk grenzen stellen aan de beoefening van de wetenschap? De grenzen die Voetius stelde: wetenschap, verbonden met vroomheid?

Ik kan alleen maar hopen dat het proefschrift zelf de nodige duidelijkheid verschaft en dat in het interview in de krant de zaken wat summier en eenduidig zijn geuit. Ik kan me moeilijk voorstellen dat alle betrokkenen voor hun rekening nemen wat we als schoten voor de boeg gehoord hebben. Ik ben wel erg benieuwd, ook bezorgd, hoe dit zich zal ontwikkelen. En hoe we verder gaan aankijken tegen een "absolute, onvoorwaardelijke" predestinatieleer in de lijn van Calvin, Beza, Perkins, Gomarus. Voorzover ik weet is er tussen Calvin en Beza al weer een duidelijk onderscheid en daarom kunnen we zo de lijnen niet

Voor u gelezen

Overdoop

Van tijd tot tijd worden we ermee geconfronteerd. Soms zagen we het aankomen. Maar meer dan eens werden we ermee overrompeld en zijn we verbaasd. Wie had dat ooit gedacht van leden van de gemeente, die trouw meeleven en nu ineens zich hebben laten over dopen. Zelf denken ze dat ze zich nu pas hebben laten dopen, maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ze al gedoopt waren en zich nu weer hebben laten dopen.

De vraag rijst hoe men dit toch heeft kunnen doen. Want soms heeft dit plaatsgevonden zonder daarover eerst met de kerkenraad of de voorganger gesproken te hebben. Het heeft er de schijn van dat het in het geheim is gebeurd. Of was het alleen een opwelling, waar mensen spijt van krijgen? In ieder geval heeft een herdoop plaatsgehad, met alle gevolgen die dit meebrengt voor henzelf en voor de gemeente.

Wat heeft mensen ertoe gebracht om zo'n daad te stellen, want een daad is het wel. Zeker wanneer het leden van de gemeente betreft die (nog niet zo lang geleden) belijdenis van hun geloof hebben afgelegd in het midden van de gemeente. Daar hebben ze onomwonden uitgesproken dat ze van harte 'amen' zeggen op heel het Woord van God en niet minder dat ze de belijdenis van de kerk met heel hun hart onderschrijven. Hoe komt het dat ze nu een geheel andere belijdenis voor hun rekening nemen?

Een warm onthaal

Spreek je met hen en vraag je door naar de motieven voor hun daad, dan is meestal het eerste wat je hoort dat het dáár zo warm toegaat. Tegenover zoveel kilte in de kerk doet een warm onthaal in die andere gemeente hen weldadig aan. Daar word je welkom geheten.

trekken. Ik heb de hoop dat den Boer slechts de opvattingen van Arminius tegen die van zijn tegenstanders aangeeft. En dat het niet een zaak van sympathie is voor de gedachten van Arminius. Daarover is in ieder geval het artikel niet erg duidelijk.

Quo vadis? Voor het Westen, voor de TUA, voor mij en voor u. Die vraag moeten we allemaal aan onszelf stellen. Eerlijk en onbevagen. Alleen in Gods kracht kunnen we die vraag beantwoorden.

P. Roos

Niet door een apart woordje van een voorganger, maar door mensen, die je werkelijk 'binnenhalen'. Ze hebben dat niet slechts één keer meegemaakt, maar genieten daar keer op keer van. De eerste keer gingen ze mee op aanraden van vrienden, die in hun oog zulke oprechte christenen zijn. Deze eerste kennismaking smaakte naar meer. In de kerk ging je gewoon zitten, maar hier is de 'ontmoeting' hartverwarmend. En vooral na de samenkomst (laat die dan een paar uur duren) dat is geen probleem dat gezellig bij elkaar zijn en dat enthousiaste van de mensen om je heen. Het is echt een verademing. Je hebt er innerlijk al lang naar uitgezien dat een gemeenschap zó in elkaar zou zitten en nu meen je het gevonden te hebben.

Uiteraard moet je zo eerlijk zijn om op z'n minst aan twee vragen niet voorbij te gaan. In de eerste plaats: is het het nieuwe dat aantrekt en dat straks weer 'gewoon' wordt? In de tweede plaats: wat heb je zelf gedaan in de gemeente waartoe je behoorde? Want bij het doen van belijdenis heb je uitgesproken dat je je helemaal zou inzetten voor die kerk, uit hartelijke liefde tot de Koning van de Kerk.

Tegelijk kunnen we ons als 'achterblijvers' afvragen of wij er mede de schuld van zijn dat leden van de gemeente om die reden vertrokken naar evangelische gemeenten? Is het waar dat het bij ons een kille boel is en dat dáár de warmte is, die uitstraalt? In ieder geval hebben we ons altijd af te vragen of wij zó gemeente van de HEERE zijn, zoals Hij het wil en zoals wij hebben beloofd van harte mee te werken aan de opbouw van de gemeente.

Zelfonderzoek is niet alleen nodig bij de voorbereiding van het avondmaal. Bij het vertrek van leden van de gemeente naar de een of andere groep hebben we onszelf te beproeven voor het aange-

zicht van God. Daarbij past het gebed: Doorgrond mij en ken mij en als er bij mij een schadelijke weg is, leid mij op de eeuwige weg, om het met woorden uit Psalm 139 uit te spreken. Zijn wij de ware kerk, zoals we dit belijden?

Gestreeld gevoel

Wat ook opvalt in het gesprek met hen die van ons gingen naar de een of andere pinkstergemeente is dat dáár zoveel gevoeld wordt. Je voelt dat je erbij hoort. Je voelt dat het goed voelt. Je voelt dat wat de voorganger zegt uit zijn hart komt. Je voelt dat de mensen in de gemeente het echt menen. Je voelt je thuis. Je voelt je helemaal opgenomen. Je voelt wat onder het bidden en vooral voel je wat tijdens het zingen. Je gevoel wordt helemaal bevredigd. Je kunt niet zeggen hoe heerlijk het voelt. Je voelt je de koning te rijk.

En waarom liet je je opnieuw dopen, vraag je dan. Ik vóelde dat ik het doen moest. Mijn gevoel heeft me ertoe gebracht. Door mijn gevoel ben ik zover gekomen. Ik kon het niet meer tegenhouden. Het was alsof God mij dat gevoel gaf en ik ben zo gelukkig dat ik het nóg voel. Ik ben zo blij dat ik dat gevoel nu heb.

Het is heerlijk wanneer mensen wat voelen. Want er zijn wel leden van de gemeente die graag iets zouden voelen. Hun gevoel zit helemaal op slot. Soms zit dat in hun karakter, meer dan eens schakelen de medicijnen die gebruikt moeten worden, je gevoel uit. Je voelt daardoor al een poos geen liefde tot je man, als je aan het avondmaal deelneemt, voel je niets en vraag je je af of je wel kind van God bent. Want dan moest je dat toch voelen?

Zo ben je aan het tobben. En als je dan anderen hoort die zóveel voelen, ben je jaloers op hen, terwijl je in je hart denkt: zou het allemaal wel waar zijn?

De vraag die wij als gemeente onszelf hebben te stellen is of het bij ons goed zit. We moeten de HEERE liefhebben met alles wat in ons is, met ons verstand, met onze wil, met ons gevoel.

En onze naaste hebben we lief te hebben met alles wat in ons is. Ontbreekt het daaraan in de gemeente? Gaan we met de HEERE en Zijn dienst om zonder enig gevoel? Is het dan wel echt?

We kunnen ons ook afvragen of het in de prediking zit. Wordt deze gehouden zónder gevoel? Is het meer een Bijbelstudie, een lezing, een verhaal? Of is het voluit verkondiging van het evangelie, dat een mens in vuur en vlam zet?

Het zijn vragen waar we niet omheen kunnen en mogen gaan, willen we eerlijk omgaan met hen die weggingen en met hen die blijven.

Vooral hebben we te bedenken dat niet elk gevoel geloof is. We kunnen gevoel en emotie voor echt geloof aanzien. Dan zouden we ons zelf kunnen misleiden. Want alleen door het geloof zijn we rechtvaardig voor God. Alleen door het geloof kunnen we zalig worden, zelfs al zouden we niets meer voelen.

Over de verhouding geloof en gevoel is het nodig op een ander moment verder na te denken.

Belevenis

Hoor je hen die zich weer lieten dopen, dan zeggen ze heel enthousiast: dat was nog eens een belevenis! Zoiets maak je in de kerk zelden mee. Er is zoveel te beleven in die andere samenkomsten. Je verveelt je geen moment. Aan sommige dingen moet je eerlijkheidshalve wel even wennen, maar als eenmaal 'binnen' bent, dan ben je helemaal gewonnen.

In de kerk weet je al wat er komt, want er is een hele orde van dienst, soms zo vastgesteld dat ieder 'verplicht' is zich daaraan te houden. Er lijkt nauwelijks ruimte te zijn voor spontaniteit (en echtheid, zoals sommigen durven beweren). Kom, ga eens mee naar zo'n samenkomst, zo wekken ze andere leden van de kerk op, en je zult eens wat bevelen. Ook hier kun je je afvragen hoelang dit voort blijft duren, temeer daar zo velen die dáár hun heil dachten te beleven, ook die gemeente de rug toekeren en een behoorlijk aantal na verloop van tijd de wereld intrekt, niet meer bidt en zeker de Bijbel niet meer leest.

Naar onszelf toe komen we voor de vraag te staan: is er in de kerkdienst dan niets of zo weinig te beleven? Als je de HEERE niet lief hebt en je kerkgang slechts een volhouden van een traditie is, dan beleef je niets. Eerder beleef je het alleen er maar aanwezig zijn. Dan duurt het al gauw te lang. Je hebt er geen zin in. Dat beleef je. Wanneer je van jezelf denkt dat je kind van God bent, maar het niet waar is, kan je heel trouw deelnemen

aan alle onderdelen van de dienst, maar kan het zijn dat je je bedriegt voor de eeuwigheid en dat is nog veel erger. Je kunt een goed gevoel hebben, dat toch nog geen echte bekering tot God is. Je kunt vreugde beleven, terwijl dit geen geestelijke vreugde is. En zo zou nog meer op te merken zijn. Maar wanneer je de HEERE vreest en hartelijk aan Hem en aan Zijn dienst verbonden bent, is het elke zondag een belevenis (de ene keer meer dan de andere, zo eerlijk moet je wel wezen) dat de deuren van het huis van God voor jou, zondaar, opengaan. Dat uitgerekend jij een plaats mag ontvangen in de gemeente van de HEERE. dat elke zondag de HEERE Zelf naar je toekomt met die machtige woorden: genade is er voor u en vrede.

Dat je elke zondag opnieuw mag horen: IK ben de HEERE, uw God. Dat je het Woord van God mag horen en telkens verwonderd bent over zoveel heil dat Christus verworven heeft en in de prediking uitdeelt. Dat je mag delen in het werk van de Vader, van de Zoon en de Heilige Geest. Dat je met heel je hart mag zingen en elke zondag met de kerk van overal en altijd je geloof mag belijden. En ook in dit opzicht kom je niet klaar met het tellen van de zegeningen. Het is een hele belevenis dat je vanuit de strijdende kerk straks mag overgaan naar de triomferende kerk en dat je elke zondag opnieuw daar een voorsmaak van ontvangt.

Er is heel wat te beleven in een dienst waarin de HEERE naar jou toekomt en je dicht bij Hem mag zijn. Je kunt ervan zingen:

*Het is mij goed, mijn zaligst lot,
nabij te wezen bij mijn God.
'k Vertrouw op Hem geheel en al,
de HEER', wiens werk ik roemen zal.*

Ds. J. van Amstel

*Overgenomen uit: Om Sions wil, 65^e
jaargang no. 5 – vrijdag 7 maart 2008*

Sprekend verleden

UDEMANS

Levensloop

Godefridus Cornelisz Udemans is begin 1582 te Bergen op Zoom geboren. Op de jonge leeftijd van 18 jaar had hij zijn studie voltooid. Op 12 december 1592 deed hij intrede in zijn eerste gemeente Haamstede. In juli 1602 kreeg hij een beroep van de gemeente van Zierikzee. Maar kerkenraad en gemeente van Haamstede wilden hem niet laten gaan. Pas in 1604 kon hij na tussenkomst van

de Staten van Zeeland als predikant in Zierikzee bevestigd worden. Zowel in Haamstede als in Zierikzee kwamen er veel hoorders op de prediking van Udemans af. Gedurende bijna een halve eeuw heeft Udemans in Zierikzee mogen arbeiden. Udemans was in hart en nieren gereformeerd. Dit bleek duidelijk toen de strijd tussen Gereformeerden en Remonstranten uitbrak. Met Faukelius woonde hij als afgevaardigde van de kerken van Zeeland (in deze provincie was geen enkele remonstrantse predi-

kant) de conferentie bij van 26 juni 1616 te Amsterdam en beraamde hij samen met anderen middelen tot het bijeenkomen van een Nationale Synode opdat de zuivere leer tegen de dwalingen der Remonstranten bevestigd zou worden. In 1617 werd door prins Maurits aan de regering van Zierikzee verzocht om voor de kerk van Den Haag het Woord te bedienen. Udemans aarzelde geen ogenblik om te gaan. Van oktober 1617 tot begin 1618 bleef hij daar met Walaeus en Trigland. Ook de kerk van Utrecht had om hulp gevraagd, omdat er geen gereformeerde leraar meer was. Hier ging Udemans twee maanden naar toe. Udemans werd door de provinciale synode van Dordrecht afgevaardigd naar de nationale synode van Dordrecht. Udemans genoot groot aanzien en vertrouwen. Hij werd in een aantal commissies benoemd. Bijvoorbeeld de commissie die de Latijnse, Franse en Hollandse tekst van de Nederlandse geloofsbelijdenis met elkaar moest vergelijken en in de commissie die twee kleine catechisatieboekjes moest opstellen. Ook was Udemans lid van de commissie die een leerschrift moest opstellen over de vijf geschilpunten met de remonstranten. Zijn optreden op de Dordtse Synode maakte zo'n indruk dat hij in 1620 een beroep kreeg van de gemeente van Dordrecht. Maar hiervoor bedankte Udemans. In 1629 werd 's Hertogenbosch door de Staatse troepen veroverd. Samen met ondermeer G. Voetius werd Udemans naar deze stad toegestuurd om zorg te dragen voor de invoering van de gereformeerde godsdienst aldaar. In 1648 werd een grote vergadering gehouden voor de reformatie van 's Hertogenbosch in deze stad. Udemans werd tot voorzitter van deze vergadering gekozen. Op 2 januari 1649 keerde hij terug naar Zierikzee. Op 20 januari stierf hij aldaar. Udemans was een getrouwe herder. Hij heeft ook veel betekend voor classicale en synodale vergaderingen en hij had ook een groot aandeel in de reformatie van 's Hertogenbosch.

Geschriften

Udemans heeft ruim 20 werken achtergelaten. Vier werken zijn vertalingen. Twee geschriftjes tegen de roomse kerk heeft hij samen met anderen geschreven. Ook vertaalde hij het schatboek der roomse dwalingen van de hand van A. Rivet. Drie werken schreef hij tegen de Doopsgezinden. In september 1609 werd er te Zierikzee een twistgesprek gehouden tussen de predikanten van Zierikzee en drie doperse voormannen. Udemans had een aandeel in dit gesprek en stelde het verslag ervan op. In 1620 schreef hij een werk waarin hij nog uitvoeriger de doopsgezinde opvat-

tingen bestreed. Ook in een derde boek weerlegde hij de doperse opvattingen. Uit zijn werken blijkt dat Udemans een vertegenwoordiger van de Nadere Reformatie is geweest. Hij beijverde zich voor de beoefening van de godzaligheid. Zo heeft hij geschreven over de meditatie, over het Heilig Avondmaal, over Matth. 25 en over het visioen dat Jakob te Bethel had. Udemans nam afstand van de zogenaamde mondchristenen. In hun leven was niets van het beeld van Christus te zien. Evenals Borstius, Voetius en C. de Maets keerde hij zich tegen het lange haar. De gemeente van Zierikzee bestond voor een groot gedeelte uit vissers en zeevaarders die op handelsschepen voeren. Udemans schreef drie boeken in de geest van de Nadere Reformatie die bedoeld waren voor het leven en werken van vissers, zeevaarders en handelaars. De werken van Udemans zijn vaak herdrukt. Vijf boeken van hem werden vertaald in het Duits. Ondermeer het boek over het Hooglied van Salomo.

Het Hooglied van Salomo

Udemans vergelijkt de boeken Spreuken, Prediker en Hooglied met de voorhof, het heilige en het heilige der heiligen van de tempel van Salomo. Ook Joodse leraars noemden het Hooglied wel het Heilige der heiligen. Joodse leraars hadden bepaald dat niemand beneden de 30 jaar het Hooglied, het slot van Ezechiël en het eerste hoofdstuk van Genesis zou lezen. De auteur van het Hooglied is de Heilige Geest, de schrijver is Salomo, de zoon van David. Udemans ziet de vraag onder ogen of het in het boek Hooglied alleen gaat over Salomo en zijn huwelijk met de dochter van farao of dat er veel meer in het Hooglied wordt bedoeld. We lezen hierover het volgende: Salomo is een afschaduwing geweest van Christus zo in zijn huwelijk als in zijn koninkrijk, en de dochter van farao is een afschaduwing geweest van de Kerk, die verzameld is uit de heidenen, welke Christus uit het rijk des duivels en de macht der duisternis gebracht heeft tot zijn wonderlijk licht en rijk der genade; maar daaruit volgt niet, dat Salomo niet hoger zou gezien hebben dan op zijn eigen huwelijk, maar juist het tegendeel. Want de schaduw heeft altijd een figuur van het lichaam dat zij navolgt. Daarbenevens bevinden wij, dat in de beschrijving van de Bruid en de Bruidgom zulke dingen worden gezegd, die op een gewone vrouw of een gewone man kwalijk toegepast kunnen worden als met name hoofdstuk 4 en 7. Deze en meer spreuken die in de tekst breder zullen verklaard worden tonen genoegzaam, dat dit Hooglied hoger klimt dan tot het tijdelijk huwelijk

van Salomo of enig sterfelijk mens. Udemans schrijft dat de stof van dit lied een bruilofsdicht is, dat gaat over het geestelijk huwelijk dat er is tussen de Heere Christus en Zijn gemeente. Het vertoont grote gelijkenis met Psalm 45. Udemans schrijft: Dit huwelijk bestaat in een geestelijke verbintenis, die deze twee partijen met elkaar sluiten. Christus Jezus belooft Zijn gemeente te reinigen van haar zonden, te leiden en te troosten door Zijn Heilig Woord en de Geest, te bewaren voor haar geestelijke en lichamelijke vijanden, haar in geen nood te verlaten en eindelijk haar bij Zich te nemen in het eeuwige leven. De gemeente belooft van haar zijde, Christus haar Bruidgom een oprechte gehoorzaamheid en getrouwheid, dat ze Hem alleen zal vertrouwen, aanhangen, liefhebben, vrezen en dienen naar Zijn heilige wil, met verfoeiing van alle goddeloosheid en wereldse begeerten. Deze beloften en verbintenissen worden in dit lied zeer levendig voorgesteld met uitnemende tekenen van geestelijke liefde en genegenheid. In zijn inleiding op de verklaring van het boek Hooglied schrijft Udemans over de kenmerken van de ware kerk: Maar het voornaamste, dat ons hier van de kerk beschreven is, is daarin gelegen, dat wij hieruit kunnen afnemen de rechte *merktekenen* van de kerk van Christus, waaraan zij hier beneden moet gekend worden, als met name, dat ze de stem van haar Bruidgom zeer nauw weet te onderkennen van de vreemde stemmen; dat zij die gaarne hoort en waarneemt; dat zij haar Bruidgom van harte liefheeft, naar Hem verlangt als haar hoogste goed; dat zij hem aanhangt met een oprechte kuisheid, dat is met een oprecht geloof en ware gehoorzaamheid, met verfoeiing van alle afgoderijen, superstitiën (bijgelovigheden-vH) en andere stoute zonden, die haar van haar Bruidgom zouden kunnen afscheiden. Deze en dergelijke conditiën zijn de wezenlijke en onfeilbare tekenen van de kerk van Christus.

Vossen vangen

We lezen in Hooglied 2:15 'Vangt gijlieden ons de vossen, de kleine vossen, die de wijngaarden verderven; want onze wijngaarden hebben jonge druifjes. Udemans merkt bij deze tekst op dat de strijdende Kerk van Jezus Christus altijd te maken heeft met vijanden die de Kerk proberen te verderven. De Bijbel en de kerkgeschiedenis tonen ons dat. Udemans ziet hier een taak voor de opzieners van de kerk. Zij moeten de vossen vangen voordat zij de wijngaard bederven. Hij bedoelt daarmee dat de opzieners de vijanden dienen te overtuigen vanuit het Woord. Daarmee moeten zij in hun geweten overwonnen

worden. Ook denkt Udemans aan de christelijke tucht, waardoor de vossen buiten de wijngaard des Heeren gedreven moeten worden. Zij moeten afgesneden worden. Zo heeft Paulus gedaan met Alexander en Hymeneus (1 Tim. 1:20). Wie hardnekkig tweedracht zaait of de gezonde leer bestrijdt dient bestreden te worden. Ook heeft de christelijke overheid een taak in dit opzicht. We lezen daarover het volgende: Ten derde moet de Christelijke Overheid de kerk met haar gezag bijstaan in het beletten van alle ketterijen en ongeregelde heden, die het fundament der zaligheid of de rust en stichting der gemeente in gevaar stellen. Want zij moeten ook zorg dragen als dienaars Gods, dat wij onder haar regering een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbareheid (1 Tim. 2:2). Zo hebben te allen tijde gedaan alle godzalige koningen en prinsen, als met name de koning Josia, die alle afgoderijen en valse godsdiensten weggeruimd heeft, daarentegen de zuivere godsdienst naar de Wet des Heeren bevestigd (2 Kon. 23:4). Zij zijn dan wel verafgedwaald, die drijven, dat men deze schadelijke vossen behoort ongemoeid te laten en van hen aanzien, dat ze de wijngaard des

Heeren doorwoelen en verteren zonder enig beletsel, want het druist regelrecht tegen het bevel onzes Heeren Christus, dat wij hier hebben, in. Gelijk ook de gemeente van Thyatire daarover zeer ernstig bestraft wordt (Openb. 2:2), dat ze de valse profetes Jezabel leren en de dienstknechten des Heeren tot hoererij en het eten van afgodenoffers verleiden liet. Laten wij dan toezien, die tot wachters over het huis en de wijnberg des Heeren gesteld zijn. Want indien zij stomme honden zijn, die niet voor de hollen treden, zichzelf niet tot een tuin om het huis Israëls maken en niet in de strijd staan op de dag des Heeren, tonen zij, dat ze zelf vossen en vijanden der kerk zijn. Overmits zij nu hun ambt niet behoorlijk bedienen, zal de Heere van de wijnberg zelf hen in hun listigheid vangen en uit de verzameling van zijn volk uitmonsteren, also dat zij weten zullen, dat Hij de Heere Heere is (Ezech. 13:9). We mogen hier wel bij opmerken: Woorden die vandaag zeker ter harte genomen dienen te worden. Er ligt een taak voor Kerk en overheid om tegen de vossen, de verleiders, op te treden.

A. Van Heteren

als er niet duidelijk twee wegen worden gepreekt, als de christen en zijn werken worden gepredikt in plaats van Christus en Zijn volbrachte werk, ja dan bent u als ouderling geroepen bezwaar aan te tekenen en u hiervan te distancieren. Wat dat allemaal met zich meebrengt is niet eenvoudig. Gesprekken over en weer, het samen luisteren naar Gods Woord, de beoefening van liefde en geduld is dan nodig. Moge de Heere u in die omstandigheden gedenken.

Wat is het een zegen om binnen onze kerken of over kerkmuren heen broederlijke eenheid en saamhorigheid te mogen ondervinden. Dat is een verademing in onze dorre en geesteloze tijden. De wil van de Koning der Kerk, dat allen die God vrezen één mogen zijn, zie Joh. 17:21, wordt straks eeuwig en volmaakt werkelijkheid, maar ook hier al! Als alle kerkmuren en kerkstrubbelingen eens weg mogen vallen en ervaren mag worden: Ik ben een vriend, ik ben een metgezel, van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen, en leven naar Uw goddelijk bevel! Als van hart tot hart gesproken mag worden: Hoort wat mij God deed ondervinden, wat Hij gedaan heeft aan mijn geest! Dan smelten harten samen. Waar *zondaarsharten* in liefde en eenheid samen mogen smelten, wordt door die zondaren de gemeenschap der *heiligen* ervaren!

Eén volk is het, dat gelukkige volk van God, van welke eeuw en van welke cultuur ook. Laat ons niet eng en bekrompen van God denken! Op die grote dag komen ze aanstromen uit het kille Noorden, het zoete Zuiden, het vurige Oosten en het rijke Westen. Bij alle verschil hebben ze allen één geloof, het waar zaligmakend geloof, als een kostelijke vrucht van de wedergeboorte en kunnen ze zich allen vinden in die ontroerende geloofsbelijdenis van die man die goddeloos werd in de beleving en het heil van God mocht smaken. Op de vraag: hoe zijt gij rechtvaardig voor God? mocht hij antwoorden: Alleen door een waar geloof in Jezus Christus; also dat, al is het dat mij mijn geweten aanklaagt, dat ik tegen al de geboden Gods zwaarlijk gezondigd en geen daarvan gehouden heb, en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben, nochtans God, zonder enige verdienste mijnerzijds, uit louter genade, mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, evenals had ik nooit zonde gehad noch gedaan, ja, als had ikzelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft. In zoverre ik zulk een weldaad met een gelovig hart aanneem!

De beleving van deze heerlijke zaken wens ik u allen in rijke mate toe!

K. Hoefnagel

Vragenrubriek

(KERKENRAADS-)LID BLIJVEN OF NIET?(-2)

Het valt niet mee om in de minderheid te zijn, zeker niet als kerkenraadslid. Er vallen besluiten, waar je het niet mee eens kan zijn. Je zegt je zegje, maarervaart dat je tegenover elkaar blijft staan. Je wordt als lastig ervaren, terwijl je dat helemaal niet wilt zijn. Ik denk aan de invoering van allerlei vernieuwingen in gemeentelven en liturgie, die je als ambtsdrager niet mee kunt maken. Je voelt je hopeloos omdat je de ander niet duidelijk kunt maken dat het in jouw ogen niet om bijkomstigheden gaat, zoals men je wil doen geloven. Ik ben het met de vraagstellers eens dat het inderdaad niet om bijkomstigheden gaat. Dat zeiden ze in de gemeente waar ik vele jeugdijaren doorbracht ook, toen het ritmisch zingen ingevoerd moest worden. Het was dan een zogenaamde bijkomstigheid, maar men had geen rust tot het er door was. De werkelijkheid van vandaag in die bewuste gemeente laat zien dat het niet bij dat ene gebleven is. Toen ik er als kandidaat eens preken moest, werd ik nog net getoleerd, met natuurlijk de nodige kritiek, maar nu is het gewoon ondenkbaar dat ik er zal voorgaan. Belangrijker dan de vernieuwingen is het geestelijke klimaat

binnen de gemeente. Als ik me in dat klimaat en onder de prediking niet meer zou kunnen vinden, zou ik weg gaan. Maar met een bloedend hart. Omdat je de kerken waarin je bent opgegroeid lief hebt. Maar ik zou niet weggaan zonder verantwoording af te leggen, of dat nu begrepen wordt of niet. En, maar dat schreef ik de vorige keer al, onder biddend opzien tot de Heere. Dan wijst Hij mij ook de weg verder. En het zal offers kosten. Maar goed moet overwogen worden wat het zwaarste is: de kerkelijke eenheid binnen de familie of het gaan van Gods weg. En wat het zwaarste is, moet het zwaarste wegen!

Toch heb ik ook veel respect voor die vraagsteller die meent getrouw op zijn post te moeten blijven, hoewel hij als kerkenraadslid het heel moeilijk heeft. Wie ben ik om dat te bekritisieren? Wat Gods weg is, moet persoonlijk, biddend voor Gods aangezicht, overwogen worden. En als u vrede hebt met deze weg, mag u niet zomaar weg. Bedenk echter wel dat u als ouderling verantwoordelijkheid draagt voor de prediking. Als er niet onderscheidend wordt gepreekt bijvoorbeeld, en het geloof bij de hoorders wordt verondersteld, als er wel over dagelijkse bekering wordt gesproken, maar niet over de noodzaak van een eerste bekering uit, door en tot God,

Congres 400 jaar Nadere Reformatie & 25 jaar Stichting Studie der Nadere Reformatie In Middelburg

De Stichting Studie der Nadere Reformatie organiseert op zaterdag 13 september een congres naar aanleiding van de herdenking van 400 jaar Nadere Reformatie en 25 jaar Stichting Studie der Nadere Reformatie.

De Nadere Reformatie is een landelijke beweging in de gereformeerde kerk van de 17^e en 18^e eeuw. De geschiedenis ervan is niet los te zien van de Zeeuwse wortels en de uitstraling vanuit de Zeeuwse steden naar nader-reformatorische centra elders in het land. Ook de doorwerking van de beweging in de 19^e en 20^e eeuw is met de Zeeuwse wortels verbonden. Ter gelegenheid van de herdenking van 400 jaar Nadere Reformatie houdt de SSNR op open monumentendag een jubileumcongres in de Nieuwe Kerk te Middelburg, een van de brandpunten van de Nadere Reformatie. De kerk vormt onderdeel van het abdijcomplex waar Willem Teellinck regelmatig overleg voerde met de Staten van Zeeland. Middelburg is bovendien een van de best bewaarde steden waar nog vele gebouwen aanwezig zijn die herinneren aan de tijden van onze oudvaders. In de lezingen analyseren sprekers de geschiedenis van de Nadere Reformatie in relatie met Zeeland en enkele aansprekende thema's die de geschiedenis actueel maken voor de huidige generatie.

Datum en plaats:

zaterdag 13 september 2008,
Onder de toren, Middelburg.

Aanvang: 10.30.

Aanmelding: voor dit bijzondere jubileumcongres geschiedt door betaling (vóór 1 september) van € 10,00, voor studenten € 7,50 (inclusief een fraaie herdenkingsbundel, koffie/thee en lunchmaaltijd) op postbankrekening 5352562 beide ten name van Stichting Studie der Nadere Reformatie te Bilthoven.

Het herdenkingscongres maakt deel uit van een breder programma. De organisatie vindt daarom plaats in samenwerking met de Zeeuwse stichting StoKosmos. In het programma is onder andere plaats ingeruimd voor de bezichtiging van de tentoonstelling "Zichtbaar geloven" in de Zeeuwse Bibliotheek, met schatten uit het cultureel verleden.

Apeldoornse Studies, nr. 48, Naar een nieuwe kerkenraad, 82 blz., paperback, € 7,50 (exclusief verzendkosten), Uitgever Theologische Universiteit Apeldoorn, ISBN 90-75847-20-8.

In dit boekje wordt een verkorte weergave geboden van de doctoraalscriptie van mevr. M. Renkema-Hoffman. De scriptie bevat een onderzoek naar de principiële uitgangspunten van een gereformeerde ambtsstructuur in de 21^e eeuw. Het boekje begint met *Schriftgevens* over gezag en bevoegdheden van het ambt van ouderling en diaken.

De auteur stelt op blz. 28 dat de kern van het oudstenambt ligt in het opzicht over de kudde van Christus. Naast de oudsten als herders van de gemeente staan de diakenen als dienaars van de gemeente.

De oudsten vormen vanaf het begin een college en dragen samen verantwoordelijkheid. Het opzicht over de gemeente is een gezamenlijke taak en verantwoordelijkheid van alle oudsten. Daarna wordt de *historische ontwikkeling* geschetst van een gereformeerde ambtsstructuur: vroeg-christelijke kerk, reformatie en recente ontwikkelingen in het functioneren van de ambtsstructuur. In de evaluatie van dit hoofdstuk stelt de

WELKOM OP DE P-CURSUS

Opvoeden: boeiend en vermoeiend!

Opvoeden is iets moois. Tegelijk komt er tegenwoordig veel op ouders af. Hoe gaat u met opvoedingsvragen om? De CGO biedt een mooie cursus waar handreiking geboden wordt bij de opvoeding.

Opzet?

De cursus omvat 10 avonden. Er zijn drie deskundige cursusleiders die elk een blok van drie avonden verzorgen. De laatste avond is een afronding. Elke avond begint om 19.45 uur en eindigt om 22.00 uur.

Waar?

Krabbendijke, Capelle aan de IJssel, Nunspeet, Opheusden, Rijssen en Drachten.

Kosten?

€ 105,- per cursist;
€ 160,- per echtpaar.

Opgave bij:

A.W. Burghout, Zijpestraat 26,
4675 CV St. Philipsland.
Tel. 0167 - 573118

Informatie:

Overige informatie bij de cursusleider: jh.mauritz@solcon.nl

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

auteur dat de gemeente nooit zover kan komen dat zij wel zonder ambtsdragers kan. In Nederland is men voornamelijk Calvin nagevolgd in de ambtsstructuur. De auteur vindt dat de plaats van de ouderling ten opzichte van de predikant ondergewaardeerd wordt. Het herderschap als functie van de ouderling is in de reformatie niet werkelijk hersteld. Ze maakt ook melding van werkdruk en onvrede die de laatste tientallen jaren leiden tot de wens om veranderingen aan te brengen in de structuur van de kerkenraad. Vooral het gebrek aan tijd voor pastoraat en het gebrek aan ruimte op de kerkenraadsvergadering voor gesprek over geestelijke zaken speelt hierbij een rol. We lezen op blz. 56: "Gemeenteleden zelf zijn mondig geworden en eisen een grotere inbreng. In het verlengde hiervan is er een tendens om het ambt te democratiseren en ambtsdragers te beschouwen als afgevaardigden van de gemeente, met als taak om uit te voeren wat de meerderheid van de gemeente beslist."

Tenslotte volgt een *kritische beoordeling van vernieuwingsgedachten* aangaande de functionering van de ambten. De CGK Groningen en de CGK Veenendaal Bethel worden tegen het licht gehouden qua organisatie van het kerkenraads-werk. Kritische vragen worden terecht gesteld als er de tendens wordt gesignaleerd dat er verantwoordelijkheden aan de ouderling onttrokken worden die elders worden neergelegd. Er dient aan vastgehouden te worden dat de predikant met de ouderlingen verantwoordelijk is voor het geheel van het pastoraat en leiding geven aan de gemeente. Naar de mening van mevr. Renkema kunnen er taken die de organisatie en coördinatie betreffen aan diakenen worden toegedeeld.

Op blz. 76 volgt tenslotte een schets van een eigen model. De auteur wenst geen situatie waarin bepaalde ouderlingen zich alleen bezig houden met bestuurlijke zaken en waarin andere ouderlingen uitsluitend huisbezoeken doen. Het gaat bij het oudstenambt om één ambt en één taak. We lezen op blz. 77: Wanneer de gehele kerkenraad actief betrokken is bij zowel pastoraat als bestuurlijke zaken, is het wel zaak dat hij zich bij zijn hoofdtaak van geestelijk leiding geven houdt." Het is bijvoorbeeld denkbaar dat bepaalde taken zoals ledenadministratie, zondagsschool en evangelisatie, verenigingswerk en Bijbelkringen verricht worden door leden van de gemeente onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad. De studie biedt heel wat stof tot nadenken over het functioneren van de kerkenraad.

Stichting steun Messias belijdende Joden

Postbus 22 3860 AA Nijkerk

Voor informatie:
Ds. G. Bouw.
Tel.: 0172 - 470040
E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de
evangelieverkondiging
door Messiasbelijdende
Joden in Israël

Stort uw gift
op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
of diaprojectie op uw gemeenteveravond
of verenigingsavond

WELKOM OP DE CGO

Weleens gedacht aan een cursus Godsdienstonderwijs?

U wilt zich graag meer verdiepen in de Bijbel en de geloofsleer? Dat kan! De CGO start D.V. in september met een A- en B-cursus voor geïnteresseerde gemeenteleden. Ook jongeren zijn welkom!

Welke vakken? Bijbelkunde, Dogmatiek, Ethiek, Kerkgeschiedenis, Kerkelijke oriëntatie, Apologetiek en Sekten en stromingen.

Waar? Op zaterdagochtend (1 x per 14 dagen) in Goes, Dordrecht, Amersfoort en Rijssen. Op donderdagavond in Gouda.

Kosten? € 185,- (korting voor echtparen en studenten).

Opgave bij: A. W. Burghout, Zijpestraat 26, 4675 CV St. Philipsland.

Tel. 0167 - 573118,
e-mail: bur@calvijncollege.nl

Informatie: J.H. Mauritz directeur,
jh.mauritz@solcon.nl

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Profiteer van de lustrumactie!

ADSL voor maar

€ 16,95

per maand!

Meer weten?

Kijk op www.kliksafe.nl/lustrumactie
of bel (0341) 27 49 99.

kliksafe ... bewuste keus

Op Deo volente zaterdag 27 september hopen we weer de jaarlijkse hymn-avond te houden in de Grote Kerk van Vianen. Aanvang half acht. Ds. P. den Butter uit Middelharnis hoopt de hymns die gezongen zullen worden in te leiden. We hopen dat het ook dit jaar weer een goede avond zal zijn.

De volgende hymns staan op het programma:

1. Come, my soul, thy suit prepare (<i>J. Newton</i>)	tune: Vienna
2. O God of Bethel! By Whose hand (<i>Ph. Doddridge</i>)	tune: Salzburg
3. Does the Gospel-word proclaim (<i>J. Newton</i>)	tune: Aberystwyth
4. In themselves as weak as worms (<i>J. Newton</i>)	tune: Ingham
5. God moves in a mysterious way (<i>W. Cowper</i>)	tune: Dundee
6. Poor, weak and worthless though I am (<i>J. Newton</i>)	tune: Rowner
7. Hark, my soul! It is the Lord (<i>W. Cowper</i>)	tune: St. Bees
8. Begone, unbelief, my Saviour is near (<i>J. Newton</i>)	tune: Laudate Dominum
9. When this passing world is done (<i>R.M. M'Cheyne</i>)	tune: Wells
10. Glory to God the Father's name (<i>I. Watts</i>)	tune: Nun danket all'

Het programmaboekje met de tekst en de muziek, om vooraf te kunnen oefenen, kunt u aanvragen bij Fam. Den Ouden, Tel. 0184-682757, of per email: ndenoudensr@kliksafe.nl

DE ENIGE TROOST

Catechisatiemethode, die in 5 delen de catechismus behandelt

Voor jongeren tussen 11 en 17 jaar.
Geschreven door ds. A.C. Uitslag Prijs per deeltje ongeveer € 4,50

Verdere informatie:
e: a.c.uitslag@kliksafe.nl of
tel. 0527-681593

ELBURG Locatie: Geref. Kerk Vrijheidsstraat 1, Elburg

Zendingsdag Chr. Ger. Kerk DV woensdag 23 juli

10.30 uur opening door ds. M.A. Kempeneers

Spreker ds. M. Vlietstra te Zeist

Verkooptafels in pauze

14.00 uur Ds. J.M.J. Kievit te Dordrecht

Dr. P. de Vries te Waarder - Sluiting ds. Kempeneers

Kinderoppas aanwezig!

Stichting In de Rechte Straat (IRS) te Bennekom is een dynamische interkerkelijke stichting die rooms-katholieke medemensen bekend wil maken met het Evangelie zoals herontdekt in de Reformatie van de 16^e eeuw. Om dat te bereiken heeft IRS in diverse Europese landen projecten. Daarnaast geeft zij lectuur uit, die wereldwijd wordt verspreid.

Wegens uitbreiding van werkzaamheden is er binnen ons team behoefte aan:

SECRETAIRESSE/MANAGEMENT ASSISTENT M/V

(8-16 uur per week)

MEDEWERKER PUBLIC RELATIONS M/V

(20 uur per week)

Een combinatie van beide functies behoort tot de mogelijkheden.

Voor volledige informatie over de beide vacatures zie:

www.irs.nu

